

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01701	Lecer e turismo deportivo	1c	6
P02G050V01702	Xestión e organización dos sistemas deportivos II	1c	6
P02G050V01801	Actividades físicas e de aventura no medio natural	2c	6
P02G050V01905	Actividades físicas de lecer	1c	6
P02G050V01906	Especialización en deportes colectivos	1c	6
P02G050V01907	Especialización en deportes individuais	1c	6
P02G050V01908	Exercicio físico para persoas maiores	1c	6
P02G050V01909	Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas	1c	6
P02G050V01910	Programas de exercicio físico e benestar	1c	6
P02G050V01911	Psicoloxía do adestramento deportivo	1c	6
P02G050V01913	Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte	1c	6
P02G050V01914	Adestramento de readaptación para a actividade física e o deporte	1c	6
P02G050V01915	Novas tendencias de exercicio físico en adultos maiores con patoloxías	1c	6
P02G050V01916	Especialización en deportes individuais II	2c	6
P02G050V01981	Prácticas externas: Practicum	2c	18
P02G050V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lecer e turismo deportivo				
Materia	Lecer e turismo deportivo			
Código	P02G050V01701			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan Serrano Gómez, Virginia			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://https://login.campusremotouvigo.gal/cas/login?service=https%3A%2F%2Fcampusremotouvigo.gal%2Flogin%2F%3Fforce_sso%3Dtrue%26_%3D1244183002			
Descrición xeral	España está entre os principais destinos turísticos mundiais. Ademais, o sector turístico é un dos recursos económicos mais importantes do país. Aspectos como o desenvolvemento económico e tecnolóxico dos últimos cincuenta anos, a mellora na calidade de vigo e esperanza en países desenvolvidos ou o aumento do tempo libre, xerou unha cultura de lecer onde o turismo, xunto coa actividade física e o deporte, xogan un papel fundamental. Dentro do turismo, atopamos hoxe en día unha tendencia xeral á búsqueda de vacacións activas ou un entretenemento programado para encher o tempo de lecer. Neste senso, o ámbito da actividade física e o deporte, convertéronse nun marco ideal para cubrir esta demanda. Con esta materia, se pretende dar a coñecer ó alumnado outra posible área profesional dando a coñecer as bases que definen a estrutura e funcionamento do turismo en xeral, e as aportacións que dende a actividade físico-deportiva podemos ofrecer ó mesmo en particular.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado
C22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B4
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	B6
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	B20
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	B21

Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, B22 entidades e instalacións deportivas.

Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	B23
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B24
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26
Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	C21
Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	C22
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B2

Contidos

Tema	
TEMA 1: Fundamentos teóricos do lecer e o turismo deportivo	Orixes do turismo en España, impacto económico e emprego, perfil de turista, turismo e sustentabilidade, a AF e Deporte como produto turístico, lexislación turística, terminoloxía do sector.
TEMA 2: Actividades de lecer e deporte no sector turístico	Produto e destino turístico en AF e Deporte, operadores turísticos, axencias especializadas en turismo deportivo, impacto e legado, mercados e segmentos, instalacións e servizos de lecer e deporte no sector turístico.
TEMA 3: A organización e dirección de actividades de lecer e deporte no sector turístico: turismo rural, turismo náutico, turismo deportivo, turismo de aventura e turismo en complexos hoteleiros	Modelos de negocio e límites económicos, ecolóxicos, sociais e territoriais, xestión de calidade en servizos de espaxamento, lecer e turismo activo, os eventos deportivos como produto turístico.
TEMA 4: Animación deportiva no sector turístico	A animación turística e a animación deportiva no sector turístico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	23.5	46
Prácticas con apoio das TIC	30	15	45
Estudo de casos	2	54	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Estudo de casos	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que vai a realizar o estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través do TIC de forma autónoma.
Estudo de casos	(*)Análisis de un hecho, problema o suceso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo, generar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar conocimientos, diagnosticarlo y entrenarse en procedimientos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial /despacho virtual (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá problemas/exercicios de forma presencial, individual e autónoma seguindo as indicacións do profesor. Os exercicios deberán estar cumprimentados e entregados a través de Moovi dentro do prazo establecido. Non serán válidos a efectos da avaliación os exercicios entregados fóra de prazo. Corresponde á avaliación de Grupos-B	40	B2 B4 B6 B13 B20 B21 B22 B23 B24	C22
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva (test) con 4 opcións de resposta. Para anular o efecto do azar cada resposta incorrecta resta. Corresponde á avaliación do Grupo-A.	30	B2 B4 B6 B12 B13 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26	C21 C22
Estudo de casos	O alumnado organizado en equipos de até 3 persoas traballará durante todo o cuadrimestre na análise dun estudo de caso, seguindo as indicacións do profesor que deberá entregar en Moovi no prazo establecido. Non serán válidos a efectos da avaliación os estudos de caso entregados fóra de prazo.	30		

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA:

- Modalidade de **AVALIACION CONTINUA** consta de 3 probas:
 - Exame (Grupo-A)
 - Resolucion de problemas e/ou exercicios de forma individual (Grupo-B)
 - Estudio de caso en equipo
 - Para superar a materia nesta modalidade de avaliación sera requisito imprescindible:
 - A asistencia presencial ao 80% das sesións practicas (Grupos-B)
 - Obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das tres probas.
 - A calificación final da materia resultará da suma e ponderación do resultado das 3 probas.
- Modalidade de **EVALUACIÓN GLOBAL** consta de 1 proba global (exame) que constará de 3 partes:
 - Preguntas obxectivas (test) cun peso do 30% sobre a *calificaciã*n final (Grupo-A)
 - Preguntas de resposta curta cun peso do 40% sobre a *calificaciã*n final (Grupos-*B)
 - Preguntas de desenvolvemento cun peso do 30% sobre a *calificaciã*n final
 - Para superar a materia nesta modalidade de *evaluaciã*n *serã requisito imprescindible:
 - Obter un *mã*nimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das 3 partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE:

- Modalidade de ***EVALUACIã*N GLOBAL** (*idem primeira convocatoria)

* A *elecciã*n dá *modalidade de *avaliaciã*n global *supã a renuncia *ao *dereito de seguir *avaliã*ndose dás actividades dá *modalidade de *avaliaciã*n continua que resten e *ã *cualificaciã*n *obtida ata ese momento en *calquera dás *probas que *xa *tiveron lugar (*Art. 19, *Regulamento sobre a *avaliaciã*n, *calificaciã*n e a *calidade dá docencia (aprobado non claustro *do 18 de abril de 2023).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jiménez Martín, Pedro J., **Deporte y turismo**, Síntesis, 2011

Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, <https://turismo.gob.es>,

TURESPAÑA es el organismo público, adscrito al Ministerio de Industria, Comercio y Turismo a través de la Secretaría de Estado de Turismo, responsable del marketing de España como destino de viajes, <https://www.tourspain.es>,

Turismo de Galicia. Organismo público dependiente de la Xunta de Galicia, responsable del marketing de Galicia como destino turístico., https://www.turismo.gal/inicio?langId=es_ES,

ANETA (Asociación Nacional de Empresas de Turismo Activo), <https://www.aneta.es>,

Bibliografía Complementaria

Del Alcázar Martínez, B., **Los canales de distribución en el sector turístico**, Esic, 2002

Puertas, X. y Font, S., **Juegos y actividades deportivas para la animación turística**, Síntesis, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Actividades físicas e de aventura no medio natural/P02G050V01801

Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte/P02G050V01913

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Fundamentos dos deportes individuais/P02G050V01304

Actividade física e deporte adaptado/P02G050V01601

Actividade física e deporte recreativo/P02G050V01602

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión e organización dos sistemas deportivos II				
Materia	Xestión e organización dos sistemas deportivos II			
Código	P02G050V01702			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Lago Filgueira, José Ángel			
Profesorado	Lago Filgueira, José Ángel			
Correo-e	jal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B2 B4 B12 B14 B21 B22 B24 B25
2. Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B14 B21 B22 B25
3.- Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte	B12 B13 B14 B26
	C26

Contidos
Tema

1. Planificación e organización no deporte	Sistema deportivo, Políticas deportivas, estruturas organizativas, estrutura económica e financiamento, contratación pública, normativa, lexislación, planificación, xestión, programación, RR.HH, subvencións, convenios, seguridade, prevención de riscos, protección de datos.
2. Planificación dos espazos deportivos.	Contextualización, os espazos deportivos e as instalacións deportivas, materiais e os pavimentos deportivos, o mantemento das instalacións deportivas, familiarización cos conceptos fundamentais e a súa planificación. Seguridade nos equipamentos deportivos.
3. Os espazos e equipamentos deportivos	Concepto e tipos, normativa aplicable, censos, mantemento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Traballo tutelado	10	0	10
Resolución de problemas de forma autónoma	26	39	65
Exame de preguntas obxectivas	0.3	0	0.3
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	9.5	0	9.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante, as cales serán contrastadas na aula co conxunto dos alumnos ou soamente polo profesor.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Probas de resolución que expón o profesor para a aprendizaxe de contidos.	10	B12 B13 B14 B21 B22 B24 B25 B26
Resolución de problemas de forma autónoma	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	B2 B4 B12 B13 B14 B21 B22 B24 B25 B26

Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas que constará preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de entre varias opcións.	15	B12 B13 B14 B21 B22 B24 B25 B26	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	B12 B13 B14 B21 B22 B24 B25 B26	C26
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. Deseño de construcións que elabora o alumno sobre cuestións expostas na aula.	10	B2 B4 B14 B21 B22 B24 B25 B26	C26

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia resultará da ponderación do tres probas de avaliación, (test, Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma e probas de resposta longa, de desenvolvemento).Será requisito imprescindible para aprobar a materia ter superadas o tres partes.O alumno/a que non realice algunha do tres probas de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo e no resto das convocatorias extraordinarias avaliarase unicamente mediante un exame tipo test (100%), ou con probas de desenvolvemento combinado con test, sendo a puntuación de 50% cada unha das partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mestre,J.; García,E., **La gestión del deporte municipal**, Primera edición, INDE, 1997

Mestre,J., **La planificación deportiva. Teoría y Práctica**, Segunda edición, INDE, 1997

Mestre,J.;Brotons,J., **La gestión deportiva: clubes y federaciones**, Primera edición, INDE, 2002

www.csd.mec.es, **Portal del Consejo Superior de Deportes (CSD)**,

Paris,F., **La planificación estratégica en las organizaciones deportivas**, Primera edición, Paidotribo, 1998

Paramio, J.L. y otros, **Manual de Equipamientos e instalaciones deportivas**, Primera edición, Síntesis, 2010

Bibliografía Complementaria

<http://www.rbi.es/info-profesional/publicaciones-construccion/instalaciones-deportivas-xxi/>, **Instalaciones Deportivas XXII**, Editor Iñaki Lasa,

www.femp.es, **Portal de la Federación Española de Municipios y Provincias**, Área Temática de Deporte y Ocio,

<https://deporte.xunta.gal>, **Portal da Secretaría Xeral para o Deporte**,

<https://www.palco23.com>, **Palco23**, Economía del deporte,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte/P02G050V01913

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividades físicas e de aventura no medio natural				
Materia	Actividades físicas e de aventura no medio natural			
Código	P02G050V01801			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Prieto Lage, Iván Alonso Fernández, Diego Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego Prieto Lage, Iván Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es diego_alonso@uvigo.es ivanprieto@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	A materia «Actividades físicas e de aventura no medio natural» impártese no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.			
	Nesta materia dáse unha visión xeral das actividades e deportes na natureza. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito das actividades e deportes na natureza, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través das actividades máis representativas. Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, debido a que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito das actividades e deportes no medio natural, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
C25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
C29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B18

2. O alumnado será capaz de coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional das actividades no medio natural	B13	C22
3. O alumnado será capaz identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas das actividades no medio natural		C25 C26
4. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os fundamentos das actividades na natureza	B26	
5. O alumnado será capaz de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas na contorna natural		C26 C29
6. O alumnado será capaz de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas	B15	C25
7. O alumnado será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade no medio natural	B9	C26 C29
8. O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B24	
9. O alumnado será capaz de mostrar habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo		B25
10. O alumnado será capaz de adaptarse as novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma	B26	

Contidos

Tema	
1. Fundamentos teóricos das actividades físicas no medio natural: orientación e bases cartográficas, planificación de itinerarios, seguridade, e outros fundamentos teóricos relacionados.	1.1. Fundamentos teóricos 1.1.1. Concepto de Actividades Físicas no medio Natural 1.1.2. Xeneralidades 1.1.2.1. Que son as AFMN 1.1.2.2. Organización e regulación das AFMN

2. Actividades físico deportivas no medio natural:
- actividades de permanencia, sendeirismo, deporte de orientación, escalada e outros deportes de aventura.
 - 2.1. Sendeirismo e montañismo
 - 2.1.1. Montañismo e trekking: concepto e lugar na evolución dos deportes de montaña
 - 2.1.2. Medio ambiente de montaña
 - 2.1.3. Metereoloxía
 - 2.1.4. Formación técnica
 - 2.1.5. Preparación e desenvolvemento dunha actividade
 - 2.1.6. Orientación e cartografía
 - 2.1.7. Técnicas de acampada e vivac
 - 2.1.8. Seguridade
 - 2.1.9. Desenvolvemento profesional
 - 2.2. Orientación
 - 2.2.1. Introducción á orientación: xeneralidades
 - 2.2.2. Representación gráfica e interpretación de debuxos ou esquemas
 - 2.2.3. Cartografía. Introducción á interpretación de mapas elaborados (topográficos e/ou de orientación).
 - 2.2.4. Utilización do compás
 - 2.2.5. Orientación.
 - 2.2.6. Aplicación no ámbito educativo
 - 2.2.7. Organización de actividades de orientación e seguridade.
 - 2.3. Técnicas de aire libre
 - 2.3.1. Actividades Físicas no Medio Natural. Xeneralidades
 - 2.3.2. Ámbitos de aplicación das Actividades ao aire libre
 - 2.3.3. Aplicación ao ámbito escolar
 - 2.3.4. AFMN. Contorna profesional
 - 2.3.5. Organización de actividades e seguridade
 - 2.4. Escalada e técnicas con cordas
 - 2.4.1. Introducción á escalada: xeneralidades (tipos)
 - 2.4.2. Aspectos técnicos da escalada
 - 2.4.3. Cabuxería.
 - 2.4.4. Seguridade: normas básicas
 - 2.4.5. Aplicación no ámbito escolar
 - 2.5. Organización de actividades
 - 2.5.1. Organización dun proxecto de actividades no medio natural
 - 2.5.2. Organización dunha ruta de sendeirismo. Seguridade
 - 2.5.3. Organización de AFAMN na educación non formal
 - 2.5.4. Organización de AFAMN na educación formal
 - 2.6. Bicicleta de montaña
 - 2.6.1. A bicicleta e o ciclismo
 - 2.6.2. Conducir e circular en bicicleta. Normas de seguridade
 - 2.6.3. Axuste e mantemento da bicicleta
 - 2.6.4. Mecánica da bicicleta
 - 2.6.5. Rutas en bicicleta de montaña. Seguridade
 - 2.6.6. Actividades recreativas en bicicleta de montaña. Organización e seguridade
 - 2.7. Outras actividades de aventura no medio natural
 - 2.7.1. Introducción ao tiro con arco
 - 2.7.2. Introducción ao surf
 - 2.7.3. Seguridade: normas básicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	0	21
Resolución de problemas de forma autónoma	0	24	24
Traballo tutelado	1.5	31.5	33
Prácticas de laboratorio	27	0	27
Exame de preguntas obxectivas	3	42	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo que se combinarán con actividades interactivas en gran grupo para os estudantes que asistan a clase.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan exercicios relacionados coa materia. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	Rexistro e análise por parellas ou pequenos grupos (a decisión do profesorado) dunha ruta por Galicia/España. Exportación das rutas a Wikiloc, análises MIDE e valoración dos requirimentos enerxéticos e condicionais. Elaboración dun informe da ruta.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (pavillón da facultade ou exteriores).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio (no pavillón ou nos exteriores da Facultade), como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Traballo tutelado	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Durante algunhas clases teóricas realizaranse exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da posición en devandita actividade.	5	B9 B13 B15 B18	C22 C25 C26 C29
	Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7,8 e 10		B24 B26	
Resolución de problemas de forma autónoma	Haberá 12 cuestionarios/tarefas en Moovi. Tras realizar todas as actividades propostas, se a media é inferior a 7,5 puntos, a puntuación deste apartado será de 0 puntos.	24	B9 B13 B15 B18	C22 C25 C26 C29
	Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7 e 10		B26	
Traballo tutelado	Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa creación dunha ruta ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc.	22	B18 B25 B26	C26
	Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,4,5,9 e 10			
Prácticas de laboratorio	Asistencia e realización das 12 clases prácticas da materia. O estudante que teña 3 faltas ou máis perderá a avaliación continua (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-).	24	B9 B15 B18 B24 B25 B26	C25 C26 C29
	Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,3,4,5,6,8,9 e 10			
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.	25	B9 B13 B15 B18 B26	C22 C25 C26 C29
	O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final.			
	Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7 e 10			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o estudantado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

CONVOCATORIA de 2º CUADRIMESTRE (maio-xuño)

Estudiantado de **AVALIACIÓN CONTINUA** (cualificacións e CRITERIOS para cumprir a avaliación continua):

- Realización de **exercicios interactivos en gran grupo** durante algunhas clases teóricas a través da app Kahoot, onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación na devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 5% da nota final.
- **Cuestionarios/tarefas en Moovi.** A cualificación dos cuestionarios/tarefas supón un 24%. Haberá 12 cuestionarios/tarefas. Tras realizar as actividades propostas, se o estudante ten unha media inferior a 7,5 puntos, este apartado computará 0 puntos.
- **Asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas.** A cualificación das mesmas supón un 24%. O estudante que teña 3 faltas ou máis (hai que participar polo menos en 9) deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automaticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación NON continua (non hai ningunha posibilidade de xustificar unha falta de asistencia; por iso é polo que se poidan ter ata dúas). O estudante que asista á práctica pero NON a realice non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero na devandita sesión (por tanto, non aumenta puntuación). Como en principio hai 12 prácticas, cada unha terá un valor dun 2% da nota final. No caso de que, por festivo, houbese un menor número de prácticas, ese 24% reduciríase un 2% por cada práctica que non houbese, pasando esa porcentaxe ao exame de preguntas obxectivas. A práctica de surf é voluntaria, por tanto non se considera falta se non se asiste, pero se o estudante realízaa puntuaralle.
- **Traballo tutelado** sobre a creación dun roteiro ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc e baixo unha serie de parámetros establecidos polo profesorado. A cualificación deste traballo supón un 22%. Será un traballo en grupos de catro persoas.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 25%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final. Suspende este exame (con menos dun 4) non implica perder a avaliación continua.

Un estudante supera a materia cando obtívase un mínimo de cinco sobre dez na suma dos apartados anteriores.

Se na convocatoria de 2º cuadrimestre (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua, deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación non continua.

Estudiantado de **AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-** (para o estudiantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte teórica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte práctica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Traballo tutelado.** A cualificación supón un 34%. Entrega do traballo sobre a creación de roteiros ao aire libre. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do traballo compute na cualificación final.

A cualificación final da materia obtérase realizando a suma das tres partes. Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez, coa condición de que superase as tres probas.

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (xuño-xullo)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (gárdanse as cualificacións da avaliación continua da convocatoria de 2º cuadrimestre).

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA (setembro)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (non se gardan as cualificacións da avaliación continua doutras convocatorias).

Publicación das cualificacións e exames oficiais

As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VIGO, M., **Manual para dirigentes de campamentos organizados**, Stadium, 2005

BERNAL RUIZ, J., **Organización de campamentos en la escuela**, Wanceulen, 2002

COLORADO, J., **Montañismo y Trekking. Manual completo**, Manuales Desnivel, 2010

SANTOS PASTOR, M. L., **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, Wanceulen, 2002

MURCIA, M., **Prevención, seguridad y autorescate**, Desnivel editorial, 2001

VARIOS, **Señalización de Senderos**, FEDME, 2009

EEAM, **Escuela Española de alta montaña. Certificado de iniciación al montañismo**, Barrabés editorial, 2001

MILSON, F., **El libro de la bicicleta de montaña: mantenimiento y reparación**, OMEGA, 2009

Granero Gallegos, A., Baena Extremera, A., **Actividades físicas en el medio natural: Teoría y práctica para la Educación Física**, Wanceulen, 2010

Bibliografía Complementaria

Rojas Pedregosa, P., **La bicicleta y su desarrollo práctico en Educación Secundaria**, Wanceulen, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

1. Cada semana, o estudiantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia, así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir a devanditas clases.

2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (catro persoas) para a realización do traballo da materia.

3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación do exame.

4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.

5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.

6. Realizar o traballo da materia ao longo do cuadrimestre. Na primeira semana da materia daranse as directrices de como se debe realizar devandito traballo. Por tanto, recoméndase a asistencia á clase teórica.

7. Recoméndase consultar o blog da materia para ampliar información: <https://afamnuvigo.blogspot.com/>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividades físicas de lecer				
Materia	Actividades físicas de lecer			
Código	P02G050V01905			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Código				
Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Contidos				
Tema				
Planificación				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Especialización en deportes colectivos				
Materia	Especialización en deportes colectivos			
Código	P02G050V01906			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Lago Peñas, Carlos			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
- Ser capaz de controlar o rendemento e estado de forma nestas especialidades.	A3 A4	B1 B1 B2 B3 B4 B25 B26	C1 C5 C8 C9 C11	D1 D3 D4 D5 D9
- Ser capaz de deseñar ferramentas para a detección, e o desenvolvemento de talentos (plans de formación a medio e longo prazo)	A4 A5	B6 B17	C5 C9 C11	
- Adquirir habilidades de dirección de persoas	A1 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B25	C4 C5 C9 C11	D1 D3 D4 D5 D8

Contidos
Tema

TEMA 1: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DO RENDEMENTO TÉCNICO, TÁCTICO E ESTRATÉGICO	1.1. O adestramento deportivo nos deportes colectivos.
TEMA 2: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DA CONDICIÓN FÍSICA	1.2. Estrutura dos deportes colectivos e Factores de rendemento diferenciais
TEMA 3: XESTIÓN DO ESTADO DE FORMA EN DEPORTES COLECTIVOS.	1.3. O calendario de preparación e as fases da forma como condicionantes o proceso de adestramento-competición. Densidade competitiva en longos períodos
TEMA 4: DETECCIÓN, SELECCIÓN E DESENVOLVIMENTO DE TALENTOS EN DEPORTES COLECTIVOS	1.4. O adestramento-competición como realidade sistémica. O adestramento integrado
TEMA 5: DIRECCIÓN DE EQUIPOS	2.1. Optimización e control das capacidades Técnico-coordinativas nos deportes colectivos
	2.2. A técnica deportiva nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade
	2.3. Desenvolvemento do mapa técnico-coordinativo dos deportes colectivos
	2.4. Adestramento e control dos contidos técnicos nos deportes colectivos
	2.5. Optimización e control das capacidades Táctico-decisionais nos deportes colectivos
	2.6. A estratexia e táctica deportiva nos contextos de colaboración-oposición
	2.7. Desenvolvo do mapa táctico-decisional nos deportes colectivos
	2.8. Adestramento e control dos contidos tácticos nos deportes colectivos
	2.9. Optimización e control das capacidades Físico-condicionais nos deportes colectivos
	2.10. Análises da carga externa e interna
	2.11. Desenvolvemento do mapa condicional nos deportes colectivos
	2.12. Adestramento e control dos contidos físicos nos deportes colectivos: forza, velocidade, resistencia e flexibilidade.
	3.1. Deseño da carga de adestramento: Modelos de planificación nos deportes colectivos.
	3.2. Planificación contemporánea. Deseños con cargas concentradas. Microestructuración. Periodización táctica
	3.3. O deseño do plan de adestramento-competición en deportes de longo período competitivo
	4.1. Detección e selección de talentos nos deportes colectivos
	4.2. O proceso de identificación de talentos
	Construción do perfil de referencia para o alto rendemento no os deportes colectivo
	4.3. Probas e medidas para a selección de talentos nos deportes colectivos
	4.4. Desenvolvemento do talento: As etapas de formación nos deportes colectivos
	4.5. Planificación a longo prazo nos deportes colectivos. As diferentes etapas de formación e especialización
	4.6. Establecemento do curriculum na área física ou condicional, área técnica ou coordinativa, área táctica ou decisional
	5.1. observación e análise da competición como medio para a dirección de equipos
	Valoración do rendemento nos deportes colectivos: análise da competición
	5.2. O proceso de recollida de datos: a observación. Os instrumentos de recollida e análises informatizadas. Os labores de scouting
	A modelización do proceso de adestramento: a acción
	5.3. A dirección de equipos deportivos por parte do adestrador
	- Concepto de dirección de equipos: Determinantes que configuran a dirección.
	Modelos ou estilos de dirección
	- A dirección durante o adestramento. A dirección antes do partido. A dirección durante o partido. A atención á prensa
	5.4. O adestrador como xestor de recursos humanos nos grupos deportivos.
	- O adestrador como xestor de recursos humanos: a dirección de profesionais.
	Modelos de liderado por parte do adestrador
	- A cohesión grupal do equipo e a dinámica de grupo
	- O equipo multidisciplinar de traballo: o staff deportivo
	PRÁCTICA 1: adestramento integrado como recurso metodolóxico nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 2: adestramento técnico nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade: metodoloxía analítica vs global
	PRÁCTICA 3: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo I
	PRÁCTICA 4: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo II
	PRÁCTICA 5: adestramento das capacidades físicas: resistencia
	PRÁCTICA 6: adestramento das capacidades físicas: forza
	PRÁCTICA 7: deseños de sesións de adestramento: contidos simuladores e rexenerativos
	PRÁCTICA 8: observación e análise do rendemento nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 9: probas e tests para a detección de talentos nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 10: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios técnico-tácticos
	PRÁCTICA 11: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios físicos
	PRÁCTICA 12: dirección de equipos: role playing
	PRÁCTICA 13: xestión de recursos humanos: caso NASA

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10	20
Estudo de casos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	30	17	47
Traballo tutelado	0	8	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	1	4
Traballo	0	41	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas impartidas polo docente
Estudo de casos	Nas clases se resolverán casos prácticos reais
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas impartidas polo docente
Traballo tutelado	Os estudantes deberán facer traballos tutelados

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O docente atenderá aos estudantes que o requiran
Traballo tutelado	O docente atenderá aos estudantes que o requiran

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Prácticas de laboratorio	Valorarase a participación activa nas prácticas.	20	B17 B25 B26	C5 C8 C9 C11
Resolución de problemas e/ou exercicios	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	40	B3 B4 B6 B17	C9 C11
Traballo	O traballo de aplicación versará sobre a Planificación do proceso de adestramento-competición nun deporte colectivo. Poderá ser realizado por parellas, e poderá seleccionarse de entre dúas temáticas: - Proposta de deseño de planificación dunha tempada nun deporte colectivo - Proposta de secuenciación de contidos en planificación a longo prazo nas etapas de formación nun deporte colectivo Data de entrega: día do exame. A súa extensión non poderá superar as 100 páxinas	40	B1 B3 B4 B6	C5 C9 C11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na convocatoria do primeiro cuatrimestre (xaneiro-febreiro) o exame terá unha valoración do 40%, o traballo-proxecto un 40% e a participación activa nas sesións prácticas un 20% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de preguntas cortas e aplicación. É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame terá unha valoración do 60% e o proxecto-traballo un 40%. Gardaranse as notas do exame e traballo da convocatoria do primeiro cuatrimestre se fose o caso.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bompa, T., **Entrenamiento de equipos deportivos.**, Paidotribo, 2009

Carling, C., **Performance assessment for field sports: physiological, and match notational assessment in practice**, Routledge, 2009

Lago, C., **La preparación física en el fútbol**, Biblioteca Nueva, 2002

Martin, R. y Lago, C., **Deportes de equipo. Comprender la complejidad para elevar el rendimiento.**, INDE, 2005

Bibliografía Complementaria

Bompa, T. O., **Periodización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000

Campos, J., Cervera, V.R., **Teoría y planificación del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

García, J. M., **Alto rendimiento: La adaptación y la excelencia deportiva**, Gymnos, 1999

Hughes, M y Franks, I.A., **Notational analysis of sport: systems for better coaching and performance in sport**, Routledge, 2004

Manno, R., **Fundamentos del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2005

Martin, D.; Carl, K.; Lehnertz, K., **Manual de Metodología del Entrenamiento Deportivo**, Paidotribo, 2001

Matveiev, L., **Teoría general del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Platonov, V. N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001

Riera, J., **Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas**, INDE, 1989

Riera, J., **Habilidades en el deporte**, INDE, 2005

Thiess, G., Tschiene, P. y Nickel, H., **Teoría y metodología de la competición deportiva**, Paidotribo, 2004

Vasconcelos, A., **Planificación y organización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000

Verkhoshansky, Y., **Teoría y metodología del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2002

Viru, A. y Viru, M., **Análisis y control del rendimiento deportivo**, Paidotribo, 2003

Zhelyazkoz, T., **Bases del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Especialización en deportes individuais				
Materia	Especialización en deportes individuais			
Código	P02G050V01907			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	*Análisis do proceso de ensino-aprendizaxe da *natación			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Demostrar coñecemento e comprensión da especialización en deportes individuais.	B3	C7
Coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B4	C8
Hábitos de calidade e excelencia no exercicio profesional.	B5	C9
	B6	C11
	B24	
	B25	
	B26	

Contidos

Tema	
1. Optimización e control do rendemento técnico, táctico e estratéxico.	1.1.- Adestramento técnico do *crol 1.2.- Adestramento técnico das costas 1.3.- Adestramento técnico da braza 1.4.- Adestramento técnico da bolboreta 1.5.- Adestramento técnico de movemento *ondulatorio *subacuático 1.6.- Adestramento técnico de saídas e viraxes
2. Optimización e control da condición física.	2.1.- Análise cuantitativa nos diferentes estilos
3. Análise sistemática do deporte.	3.1.- Regulamento de *natación en piscina e augas abertas

4. Desenvolvemento e adestramento técnico e táctico das diferentes capacidades.	4.1.- Desenvolvemento e adestramento técnico/táctico da resistencia 4.2.- Desenvolvemento e adestramento técnico/táctico da velocidade 4.3.- Desenvolvemento e adestramento técnico/táctico da forza 4.4.- Adestramento da forza para a prevención de lesións
5. Dirección deportiva e xestión de grupos.	5.1. Dirección de equipos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27	0	27
Resolución de problemas	1	1	2
Seminario	2	4	6
Traballo tutelado	2	4	6
Prácticas de laboratorio	40	80	120
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 1		1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia *objecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	O profesor exporá os aspectos básicos da materia
Seminario	Asistencia a actividades formativas, para analizar o funcionamento de programas acuáticos
Traballo tutelado	Desenvolvemento de traballo en grupo sobre a temática da materia e *tutorizados polo docente.
Prácticas de laboratorio	Desenvolveranse os conceptos prácticos sobre o deporte

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante todo o curso académico. Para as consultas do horario de tutorías e o lugar debese consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (http://fcced.uvigo.es/gl/)

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	En relación coa docencia impartida nas clases teóricas está previsto que se realice un control para valorar as aprendizaxes da materia. O valor desta proba representa o 35% da nota final.	35	B3 B4 B5 B6 B24 B25 B26	C7 C8 C9 C11
Traballo tutelado	Desenvolveranse traballos propostos polo docente nos cales o alumno mediante o traballo en grupo terá que analizar os puntos que se determinen no temario. Si a planificación permíteo estes traballos expóranse e defenderán en clase.	15	B3 B4 B5 B6 B24 B25 B26	C8 C9
Prácticas de laboratorio	A asistencia ás prácticas que se realizarán en clase será o 30% da nota final da materia. Nesta valoración terase en conta non soamente a participación do alumno senón tamén todas as preparacións e intervencións do alumno nos contidos expostos. Traballos dirixidos individuais e *grupales así como a actividade autónoma do alumno-a.	15	B3 B4 B5 B6 B24 B25 B26	C7 C8 C9 C11
	O alumno-a debe asistir a clase práctica coa roupa adecuada.		B26	

Exame de preguntas obxectivas	En relación coa docencia impartida nas clases prácticas está previsto que se realice un control para valorar as aprendizaxes da materia. O valor desta proba representa o 35% da nota final.	35	B3 B4 B5 B6 B24 B25 B26	C7 C8 C9 C11
-------------------------------	--	----	---	-----------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será necesario superar o exame para aprobar a materia. A asistencia ás prácticas pode chegar a supor o 30% da nota da materia entre os traballos realizados nas mesmas e a asistencia. A non asistencia ao 80% das prácticas levará á realización dun exame final que será o 100% da nota da materia con parte práctica 50% e parte teórica 50%.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Arellano, R., **Entrenamiento técnico de natación**, Cultivalibros, 2010
- Bompa, T.; Buzzichelli, C.A., **Periodización del entrenamiento deportiva**, Paidotribo, 2016
- Cancela Carral, José M^a; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, **Tratado de Natación. De la iniciación al perfeccionamiento (Vol1)**, 1^a, Paidotribo, 2008
- Cuartero, M.; Castillo, J.A.; Torralardona, X.; Murio, J., **Entrenamiento de las especialidades en natación**, Cultivalibros, 2010
- Federación Española de Natación, **Reglamento de natación**, 1^a, Federación Española de Natación, 2005
- Hall, G.; Murphy, D., **Fundamentals of Fast Swimming: How to Improve Your Swim Technique**, The Race Club Inc., 2020
- Navarro, F.; Oca, A.; Rivas, A., **Planificación del entrenamiento y su control**, Cultivalibros, 2010

Bibliografía Complementaria

- American College of Sport Medicine., **Manual ACSM para la valoración y prescripción del ejercicio**, Paidotribo, 2005
- Arufo, V.; Martínez-Patiño, M.J. (eds), **Tratado de Atletismo en el Siglo XXI (Vol I-II-III)**, 1^a, ACUGA, 2005
- Badillo, J.; Serna, J.R., **Bases de la Programación del entrenamiento de fuerza**, Inde, 2002
- Cancela Carral, José M^a; Ramirez Farto, Emerson, **La iniciación deportiva: La natación**, 1^a, Wanceulen, 2003
- Cancela Carral, José M^a; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, **Tratado de Natación. De perfeccionamiento al Alto rendimiento (Vol2)**, 1^a, Paidotribo, 2008
- Campos Granell, J.; Gallach, J., **Técnicas de Atletismo. Manual práctico de enseñanza**, 1^a, Ed. Paidotribo, 2004
- Delavier, F., **Guía de los movimientos de Musculación. Descripción anatómica**, Paidotribo, 2001
- Fleck, S.J.; Kraemer W.J., **Designing Resistance Training Programs**, Human Kinetics, 2004
- Franco, Pedro; Navarro, Fernando, **Natación. Habilidades acuáticas para todas las edades**. Ed. Hispano-Europea, 1^a, Hispano-Europea, 1980
- García Manso, J.M.; Navarro, M.; Ruiz, J.A., **Bases teóricas del entrenamiento deportivo. Principios y aplicaciones**, Gymnos, 1996
- González-Badillo, J.J.; Gorostiaga, E., **Fundamentos del entrenamiento de la fuerza. Aplicación al alto rendimiento deportivo**, Inde, 2002
- González, J.J.; Villegas, J.A., **Valoración del deportista. Aspectos biomédicos y funcionales**, FEMEDE, 1999
- Haff, G.G.; Triplett, N.T., **Essentials of strength training and conditioning**, Human Kinetics, 2016
- Issurin, V., **Entrenamiento deportivo: periodización en bloques**, Paidotribo, 2012
- Izquierdo, M., **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y deporte**, Panamericana, 2008
- Matveev, L.P., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001
- McDougall, J.D.; Wenger, H.A.; Green, A.J., **Evaluación fisiológica del deportista**, Paidotribo, 2000
- Naclerio, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones en diferentes deportes**, Panamericana, 2011
- Navarro, F., **La velocidad**, Gymnos, 1998
- Navarro, F., **La resistencia**, Gymnos, 1998
- Ortiz Cervera, V., **Entrenamiento de fuerza y explosividad para la actividad física y el deporte de competición**, Inde, 1996
- Platonov, V.N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001
- Tous, J., **Nuevas tendencias en fuerza y musculación**, Ergo, 1999
- Weinck, J., **Entrenamiento total**, Paidotribo, 2005
- Wasserman, K.; Hansen, J.E.; Sue, D.Y.; Casaburi, R.; Whipp, B.J., **Principles of exercise testing and interpretation**, Lippincott Williams & Wilkins, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes individuais II/P02G050V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes individuais/P02G050V01304

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Outros comentarios

Ningún

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Exercicio físico para persoas maiores				
Materia	Exercicio físico para persoas maiores			
Código	P02G050V01908			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Cancela Carral, José María			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://www.healthyfit.es			
Descrición xeral	Avaliación e prescrición de exercicio físico no colectivo de persoas maiores			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contidos

Tema	
Tema I. Valoración da condición física e saúde nas persoas maiores.	1. Introducción á valoración. 2. As Baterías de test. 3. Os Cuestionarios. 4. Outras ferramentas de valoración.
Tema II. Os efectos do exercicio físico nas persoas maiores.	1. Introducción aos beneficios/prexuízos do exercicio físico en persoas maiores. 2. Efectos Físicos. 3. Efectos Psíquicos. 4. Efectos Sociais.
Tema III. Prescrición do exercicio físico e patoloxías nas persoas maiores.	1. Introducción ás patoloxías máis comúns en persoas maiores. 2. Prescrición de exercicio físico en patoloxías dexenerativas, cardiovasculares e cerebrais. 3. Prescrición de exercicio físico en patoloxías osteomusculares.
Tema IV. Programas específicos de exercicio físico para persoas maiores: Pautas de Intervención.	1. Introducción ao deseño de programas de exercicio físico para persoas maiores. 2. Modelos de programas: 2.1. Programas de exercicio físico na auga. 2.2. Programas de exercicio físico en seco.
Tema V. O deporte de competición nas persoas maiores.	1. Introducción á competición en persoas maiores. 2. Adaptacións regulamentarias 3. Atletas "Máster" vs Atletas "Maiores" 4. Os deportes individuais de competición en persoas maiores. 5. Os deportes colectivos de competición en persoas maiores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Traballo tutelado	0	6	6
Prácticas de laboratorio	27	27	54
Seminario	0	2	2
Saídas de estudo	3	4.5	7.5
Traballo tutelado	6	6	12
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo grupal en base ás directrices e titorización dos profesores.
Prácticas de laboratorio	Execución e análise de diferentes manifestacións de actividades físicas vinculadas ao temario da materia na instalación deportiva reservada para a mesma.
Seminario	Resolución de dúbidas, consultas sobre a materia e seguimento de traballos.
Saídas de estudo	Se prevee a visita a diferentes centros nos cales se observará e analizará un programa de exercicio físico para persoas maiores.
Traballo tutelado	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo grupal en base ás directrices e titorización dos profesores.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolverase en grupos traballos tutelados en base ás directrices do profesor/es. Devanditos traballos serán defendidos en clase. Contido teóricos.	30	
Traballo tutelado	Desenvolverase en grupos traballos tutelados en base ás directrices do profesor/es. Devanditos traballos serán defendidos en clase. Contidos prácticos	30	
Exame de preguntas obxectivas	Desenvolvécese un exame: tipo Test ou/e de preguntas curtas en base aos contidos desenvolvidos en clase.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será imprescindible para superar a asignatura:

Alcanzar un mínimo de 5 puntos en cada unha das dúas probas de avaliación.

Presentar en tempo e forma os diferentes traballos vinculados aos diferentes temas da materia.

Presentar e defender o traballo tutorizado na aula.

O alumnado que non supere o 80% de asistencia ás clases prácticas, deberá realizar unha serie de exercicios teórico-prácticos (a coordinar coa profesora) vinculados á temática das devanditas clases.

En caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Só se gardará a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón:

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Os mesmos criterios da convocatoria de xuño, rexen no resto de convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ACSM, **Exercise and Physical Activity for Older Adults**, 2009

ACSM, **Position stand: the recommended quantity and quality of exercise for developing and maintaining cardiorespiratory and muscular fitness, and flexibility in healthy adults**, 1998

Bouchard C, Shephard RJ, Stephens T, Sutton JR, y Mcpherson BD, **Exercise, fitness & health: A consensus of current knowledge**, Human Kinetics, 1990

Meléndez, A, **Actividades físicas para mayores. Las razones para hacer ejercicio.**, Gymnos, 2000

Spiriduso, WW, **Physical Dimensions of Aging**, Human Kinetics, 1995

Bibliografía Complementaria

Elsawy B, Higgins KE, **Physical activity guidelines for older adults**, 2010

Rodríguez FA, Gusi N, Valenzuela A, Nacher S, Nogués J, y Marina M, **Valoración de la condición física saludable en adultos (I): Antecedentes y protocolos de la batería Afisal-Inefc**, 1998

Rodríguez, F.A.,Valenzuela, A., Gusi,N.,Nacher, S.,yGallardo, I., **Valoración de la condición física saludable en adultos: Fiabilidad, aplicabilidad y valores normativos de la batería Afisal-inefc**, 1999

Rose, DJ., **Equilibrio y movilidad con personas mayores**, 2ª, Paidotribo, 2014

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas				
Materia	Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas			
Código	P02G050V01909			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Código				
Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Contidos				
Tema				
Planificación				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Programas de exercicio físico e benestar				
Materia	Programas de exercicio físico e benestar			
Código	P02G050V01910			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia			
Correo-e	vserrano@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
C29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumnado terá a capacidade de valorar distintas situacións persoais para planificar a práctica de actividade física de forma individualizada.	B2 C25 B5 C26 B6 C29 B13 B14 B16 B18 B26
O alumnado mostrará hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13 B24
O alumnado será capaz de adaptarse a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26 C25
O alumnado mostrará habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B12 B13 B24 B26

O alumnado comprenderá a literatura científica do ámbito do exercicio físico e o benestar	B1 B2	
O alumnado mostrará a capacidade de identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde	B26	C25 C26 C29

Contidos

Tema		
1. Novas Tendencias do fitness, wellness, & healthy	1.1. Programas de exercicio físico e benestar nos servizos deportivos actuais. 1.2. Novas Tendencias de programas con orientación físico saudable.	
2. O Adestramento persoal.	2.1. A figura do adestrador persoal. 2.2. Mercadotecnia e comunicación. 2.3. Aplicación dos programas de exercicio físico e benestar ao adestramento persoal.	
3. Fundamentos, estrutura, deseño e control de programas de exercicio físico e benestar segundo o obxectivo do usuario.	3.1. Segmentos poboacións nos practicantes de servizos deportivos.	
4. Equipamentos de fitness, wellness, & healthy	4.1. As tendencias no equipamento dos servizos deportivos e o fitness 4.2. Equipamentos.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	26	16	42
Resolución de problemas	2	10	12
Presentación	2	5	7
Flipped Learning	2	10	12
Traballo tutelado	2	22	24
Lección maxistral	18	2	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	30	31
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación de coñecemento a situacións concretas e adquisición de habilidades básicas e procesuais relacionadas coa materia estudada. Dependendo do contido, pódense desenvolver en espazos especiais con equipamento especializado
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección magistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Flipped Learning	O estudante recibirá a través da plataforma de teledocencia fatic documentación para que poida traballar sobre ela e posteriormente poder expor ao profesor dúbidas ou problemas de aprendizaxe relacionada con estes contidos
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor.
Lección maxistral	O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistras e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións practicas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia: As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Prácticas de laboratorio	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.
Traballo tutelado	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.
Probos	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	A asistencia, a participación activa ea resolución das actividades propostas serán valoradas	20	C25 C26 C29
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...	5	B6 B12 B13 B24 B26
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor	35	B2 B5 B12
Exame de preguntas obxectivas	O exame teórico poderá consistir en preguntas curtas e/ou tipo test dos distintos contidos da materia.	40	C25 C26 C29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

a) Na 1ª convocatoria o exame terá unha valoración do 40%, o traballo un 35%, presentación 5%, e as sesións prácticas un 20% (Deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/o se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de resposta curta / test. É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª edición, nas mesmas condicións.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American College of Sports Medicine, **ACSM's guidelines to exercise testing and prescription**, Lippincott Williams & Wilkins, 2009

Bouchard, C., Blair, S.N., Haskell, W., **Physical activity and health**, Human Kinetics, 2007

Buckley, J.P., Redgrave, A., Redgrave, S., **Exercise physiology in special populations**, Churchill Livingstone.-Dwyer, 2008

Coburn, J. W., Malek, M. H., **Manual NSCA. Fundamentos del Entrenamiento Personal**, Paidotribo, 2014

Dwyer, G.B., Davis, S.E., **ACSM's health-related physical fitness assessment manual**, Lippincott Williams & Wilkins, 2008

Earle, R., **Fundamentos del entrenamiento personal.**, Paidotribo, 2008

García-García, O. y Serrano Gómez, V., **Entrenamiento personal. Guía para el desarrollo profesional**, Medica Panamericana, 2017

Riva, L., **Physical activity and health guidelines. Recommendations for various ages, fitness levels, and conditions from 57 authoritative sources**, Human Kinetics., 2010

Werner, W.K., Hoeger, S.A., **Fitness and wellness.**, 8, Wadsworth, 2009

Bibliografía Complementaria

American College of Sports Medicine, **Exercise management for persons with chronic diseases and disabilities**, Human Kinetics, 2003

Busquet, L, **Las cadenas musculares (tomo I)**, Paidotribo, 2000

Colado, JC, **Acondicionamiento físico en el medio acuático**, Paidotribo, 2004

Gomariz, J.R., **Estiramientos de cadenas musculares**, La liebre de marzo, 2009

Isidro, F., Heredia, JR, Pinsach, P., Ramón-Costa, M., **Manual del entrenador personal: del fitness al wellness**, Paidotribo, 2007

Ratames, N, **Manual ACSM de Entrenamiento de la Fuerza y del Acondicionamiento Físico**, Paidotribo, 2015

Souchard, P, **RPG. Principios de la reeducación postural global**, Paidotribo, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades de fitness/P02G050V01901

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Actividades de fitness/P02G050V01901

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía do adestramento deportivo				
Materia	Psicoloxía do adestramento deportivo			
Código	P02G050V01911			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e o deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar e planificar planes de adestramento psicolóxico.	B4 B5 B7 B15 B25 B26 C2
Comprensión da psicoloxía específica de cada modalidade deportiva, así como tratar cos deportistas e adestradores.	B2 B4 B6 B7 B8 B15 B17 B25 B26

Contidos

Tema	
1. A psicoloxía no adestramento e na competición.	1. A importancia da psicoloxía no deporte. 2. A importancia da psicoloxía no adestramento. 3. A importancia da psicoloxía na Competición. 4. A figura do psicólogo do deporte.
2. Avaliación, Planificación e Intervención Psicolóxica	1. Concepto de adestramento mental 2. Niveis de asesoramento mental 3. Avaliación e planificación do adestramento mental 4. Preparación psicolóxica dos adestramentos 5. Preparación psicolóxica das competicións
3. Programas de Adestramento Mental.	1. Psicoloxía do atletismo 2. Psicoloxía do tenis 3. Psicoloxía do golf 4. Psicoloxía do motociclismo 5. Psicoloxía do automobilismo 6. Psicoloxía do surf
4. Preparación psicolóxica das competicións.	1. Psicoloxía do fútbol 2. Psicoloxía do baloncesto 3. Psicoloxía do volleyball
5. Estratexias psicolóxicas de intervención.	1. Técnicas de intervención psicolóxica 2. Establecemento de obxectivos 3. Relaxación 4. Visualización 5. Técnicas cognitivas 6. Técnicas de biofeedback e neurofeedback 7. Técnicas de habilidades de comunicación
6. Asesoramento Psicolóxico a Adestradores, Pais, Directivos e Árbitros.	1. Enfoque educativo da iniciación deportiva 2. Motivos para comezar e abandonar un deporte 3. Do triángulo ao pentágono da iniciación deportiva 4. Os compoñentes do pentágono da iniciación deportiva

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	0	2
Debate	16	30	46
Lección maxistral	28	28	56
Exame de preguntas obxectivas	2	35	37
Observación sistemática	2	0	2
Traballo	2	5	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumno dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver en grupos.
Debate	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesorado.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Os alumnos deberán presentar unha planificación dunha temporada.

Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Os alumnos deberán facer unha proba tipo test de 40 preguntas con 3 alternativas de resposta.
Traballo	Os alumnos deberán presentar un traballo, tanto a nivel individual como en equipo, con formato tipo debate.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Defensa do traballo presentado por escrito.	30	B2 B4 B5 B6 B7 B8 B15 B17 B25 B26 C2
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación final consistirá nunha proba tipo test de 40 pregunta, con 3 alternativas de resposta e só unha verdadeira. Cada dúas respostas incorrectas restarán unha correcta.	40	B2 B4 B5 B6 B7 B8 B15 B17 B25 B26 C2
Traballo	Presentación dun traballo escrito que aboradará sobre a psicoloxía en diferentes modalidades deportivas.	30	B2 B4 B5 B6 B7 B8 B15 B17 B25 B26 C2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nas sucesivas convocatorias se mantendrán os mesmos criterios para aprobar que na primeira.

Débese ver a data da avaliación na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dosil, J. (Ed), **El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención.**, 2, Síntesis, 2002

Dosil, J. (Ed), **The Sport Psychologist Handbook: a guide for sport-specific performance enhancement.**, 1, John Wiley & Sons, 2006

Dosil, J., **Psicología de la actividad Física y del Deporte**, 2, McGraw-Hill, 2008

Bibliografía Complementaria

Buceta, J.M., **Psicología del entrenamiento deportivo**, 1, Dykinson, 1998

Weinberg, R. y Gould, D., **Fundamentos en Psicología del Deporte**, 3, Panamericana, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte**

Materia	Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte			
Código	P02G050V01913			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://https://login.campusremotouvigo.gal/cas/login?service=https%3A%2F%2Fcampusremotouvigo.gal%2Flogin%2F%3Fforce_sso%3Dtrue%26_%3D1244183002			
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C19	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas
C20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados
C21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas	C19
Capacidade para xestionar os servizos deportivos públicos e privados	C20
Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	C21

Contidos

Tema	
Tema-1 Modelos de negocio en Ciencias do Deporte	Deporte profesional, xestión de instalacións, consultoría e asesoría, Fitness/Wellness, apostas deportivas online, eSports, fabricación e venda de material e equipamento..., estudos de casos de modelos de negocio emblemáticos en AF e Deporte (Nike, BH, Polar, NBA, Anytime fitness, Curves, Adidas, Roland Garros, Masters de Augusta...)
Tema-2 Innovación en Ciencias do Deporte	Concepto e metodoloxía de innovación, tipos de innovación, a innovación no modelo de negocio, mercadotecnia innovadora, innovación aberta, innovación tecnolóxica, estudos de casos emblemáticos de innovación en AF e Deporte (Decathlon, Less Mills, TRX, FMS, MacFit, Pilates, Crossfit, Bike24 ...)
Tema-3 Emprendimiento en Ciencias do Deporte	Necesidade non satisfeita, desenvolvemento da idea innovadora para satisfacer a necesidade centrada no cliente, plan para facer da idea un negocio, elección do modelo de negocio, estudo de viabilidade do negocio, posta en marcha do negocio, nichos de mercado, estudo de casos emblemáticos de emprendimiento en AF e Deporte (Jim Sports, Sidecu-Supera, Distrito estudo, Check your motion,...)

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Prácticas con apoio das TIC	15	30	45
Estudo de casos	15	30.75	45.75
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1
Estudo de casos	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos fundamentais da materia obxecto de estudo de forma interactiva.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través do TIC de forma autónoma.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva (test) con 4 opcións na que cada resposta incorrecta resta.	25	B12	C19	
			B25	C20	
			B26	C21	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá problemas/exercicios de forma individual e autónoma seguindo as indicacións do profesor. Os exercicios deberán estar cumprimentados e entregados a través de Moovi dentro do prazo establecido. Non serán válidos a efectos da avaliación os exercicios entregados fóra de prazo.	40	B12	C19	
			B25	C20	
			B26	C21	
Estudo de casos	O alumnado traballará individualmente durante todo o cuadrimestre na análise dun estudo de caso, seguindo as indicacións do profesor que deberá entregar en Moovi no prazo establecido. Non serán válidos a efectos da avaliación os estudos de caso entregados fóra de prazo.	35	B12	C19	
			B25	C20	
			B26	C21	

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA:

- Modalidade de **AVALIACION CONTINUA** consta de 3 probas:
 - Exame (Grupo-A)
 - Resolución de problemas e/ou exercicios de forma individual (Grupo-*B)
 - Estudo de caso individual
 - Para superar a materia nesta modalidade de avaliacion sera requisito imprescindible:
 - A asistencia presencial ao 80% das sesións prácticas (Grupo-*B)
 - Obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha do tres probas.
 - A calificación da materia resultara da suma e ponderacion do resultado das 3 probas.
- Modalidade de **EVALUACION GLOBAL** consta de 1 proba global (exame) que consta de 3 partes:

- Preguntas obxectivas (test) cun peso do 20% sobre a calificación final (Grupo-A)
- Preguntas de resposta curta cun peso do 45% sobre a calificación final (Grupos-*B)
- Preguntas de desenvolvemento cun peso do 35% sobre a calificación final
 - Para superar a materia nesta modalidade de avaliación será requisito imprescindible:
 - Obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das 3 partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE:

- Modalidade de **AVALIACION GLOBAL*** (idem primeira convocatoria)

** A elección da modalidade de avaliación global supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose das actividades da modalidade de avaliación continua que resten e a cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar (Art. 19, Regulamento sobre a avaliación, calificación e a calidade da docencia (aprobado non claustro do 18 de abril de 2023)).*

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lorente, Joaquín, **Piensa, es gratis.**, Planeta, 2009
 Cornella, Alfons, **Cómo innovar sin ser google**, Profit, 2019
 Blan, Steve y Dorf Bob, **El manual del emprendedor**, Centro libros PAPF, 2012
 Ratten, Vanessa, **Sports innovation management**, Routledge, 2018
 WordPress, <https://es.wordpress.com/>,
 Global sport Innovation Center, <https://sport-gsic.com/?lang=es>,
 Red profesional LinkedIn, <https://www.linkedin.com>,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702
 Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS**Adestramento de readaptación para a actividade física e o deporte**

Materia	Adestramento de readaptación para a actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01914			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia			
Correo-e	vserrano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
C7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

C12	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo, adecuado para cada tipo de actividade de adestramento deportivo
C13	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde
C14	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación adulta, maiores e discapacitados
C15	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde
C16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde
C17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
C18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Definir adestramento de readaptación, adestramento preventivo, reaprendizaxe motor, retorno á actividade física cotiá e retorno á práctica deportiva.	A4	B1 B2	C16 C17
Diferenciar entre alta médica, alta deportiva e alta funcional.	A1 A3	B1 B2	C10 C16 C17 C18
Entender os roles e as relacións entre os compoñentes dun equipo interdisciplinar para a planificación e o desenvolvemento dun proceso de readaptación.	A1 A2	B2 B8 B14 B17 B18 B19 B20	C7 C8 C9 C15 C16
Describir os protocolos de adestramento físico máis habituais en procesos de recuperación de lesións.	A1 A2 A4	B18 B19 B21	C7 C8 C10 C13 C14 C15 C18
Explicar os aspectos fundamentais que se deben considerar nun proceso de adestramento de readaptación.	A1 A4 A5	B1 B2 B17 B18 B19	C7 C8 C9 C11 C12
Identificar as lesións do aparello locomotor con maior prevalencia nun contexto de práctica de actividade física.	A1 A5	B7 B17 B18 B19 B23	C10 C11 C13 C14
Determinar os obxectivos, os métodos e os sistemas para o control da calidade nun adestramento de readaptación.	A3 A4	B18 B19 B20 B21	C7 C8 C11 C18
Programar de forma individual, segura e controlada os contidos seleccionados para un adestramento de readaptación.	A1 A3 A5	B2 B13 B17 B18	C7 C11 C13 C14 C15 C17 C18
Determinar a carga óptima que mellore a seguridade e eficacia en programas de intervención.	A1 A5	B1 B2 B3 B12 B13 B14 B19 B20	C7 C8 C11 C15 C16 C17

Contidos

Tema

1. Definición de conceptos clave.	Contextualización. Conceptos. Obxectivos e principios básicos. Competencias do readaptador.
2. Modelo multidisciplinar para a recuperación de lesións.	Equipo multidisciplinar como parte activa do proceso.
3. Lesións do aparello locomotor: prevalencia, factores de risco e efecto do exercicio físico en prevención, calidade de vida e recuperación.	Principios fundamentais das lesións deportivas. Factores de risco e efecto do exercicio na prevención e calidade de vida. Etapas e obxectivos do proceso lesivo. Lesións máis frecuentes do aparello locomotor.
4. Criterios metodolóxicos para o adestramento de readaptación.	Criterios metodolóxicos e de valoración. Prevención e planificación da recuperación funcional.
5. Estratexias de adestramento físico para a prevención de lesións do aparello locomotor.	A prevención de lesións a partir do adestramento físico. Casos de prevención de lesións do aparello locomotor.
6. Estratexias de adestramento físico para a recuperación da condición física en poboación deportista e poboación non deportista.	Recuperación de lesións a partir do adestramento en diferentes tipos de poboacións. Casos de recuperación de lesións en poboación deportista e non deportista.
7. Procedementos de avaliación e control nun proceso de adestramento de readaptación	Valoración das calidades físicas do deportista lesionado. Volta ao deporte desde unha perspectiva obxectivable e cuantificable.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	40	41
Lección maxistral	18	0	18
Estudo de casos	4	10	14
Resolución de problemas	4	10	14
Cartafol/dossier	1	15	16
Prácticas de laboratorio	20	7.5	27.5
Presentación	2	10	12
Flipped Learning	1	5	6
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, en pequeno grupo, elabora un documento sobre a temática da materia acordada previamente co profesor/a.
Lección maxistral	O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistrais e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións prácticas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma TEMA (http://www.uvigo.es/faitic), co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia: As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.
Estudo de casos	Actividade na que se formulan estudos de caso e exercicios relacionados coa materia que o alumno debe desenvolver
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Cartafol/dossier	Documento onde se recollen prácticas e exercicios resoltos.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.

Presentación	Presentación e exposición de traballos e prácticas
Flipped Learning	O estudante recibirá a través da plataforma de teledocencia faitic documentación para que poida traballar sobre ela e posteriormente poder expor ao profesor dúbidas ou problemas de aprendizaxe relacionada con estes contidos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Flipped Learning	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de tutoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.
Traballo tutelado	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de tutoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O estudante, en pequeno grupo, elabora un documento sobre a temática da materia acordada previamente co profesor/a.	35	
Cartafol/dossier	Dossier de exercicios e prácticas	20	
Presentación	Presentación/ exposición de traballos e prácticas	5	
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas obxectivas	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

a) Na 1ª convocatoria o exame terá unha valoración do 40%, o traballo un 35%, presentación 5%, e o dossier/ sesións prácticas un 20% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia, deberán realizar un exame práctico e/o se incluírá unha pregunta/s extra/s de desenvolvemento no exame de resposta curta / test.

É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª edición, nas mesmas condicións.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bahr, R., **Lesiones deportivas: diagnóstico, tratamento y rehabilitación.**, Médica Panamericana, 2007

Freese, J., **Fitness Terapéutico.**, Paidotribo, 2006

Bibliografía Complementaria

Balius, R., Pedret, C., **Lesiones musculares en el deporte.**, Médica Panamericana, D.L., 2013

Boyle, M., **El entrenamiento funcional aplicado a los deportes.**, Ed. Tutor., 2017

Chicharro, J.L. y Sánchez, D., **Fisiología y Fitness para corredores.**, Ed. Prowellness, 2014

Doral, M. y Karlsson, J., **Sports Injuries: Prevention, Diagnosis, Treatment and Rehabilitation.**, Ed. SpringerVerlag., 2015

García, O. & Serrano, V. (Coord.), **Entrenamiento Personal. Guía para el desarrollo profesional**, Médica Panamericana, 2017

Hall, C.M., Brody, L.T., **Ejercicio terapéutico. Recuperación Funcional.**, Paidotribo, 2006

Joyce D., Lewind D., **Sports Injury Prevention and Rehabilitation : Integrating Medicine and Science for Performance Solutions.** London., Taylor and Francis Ltd., 2016

Mayr, H. y Zaffagnini, S., **Prevention of Injuries and Overuse in Sports: Directory for Physicians, Physiotherapists, Sport Scientists and Coaches**, Ed. ESSKA, 2015

Romero, D., Tous, J., **Prevención de lesiones en el deporte. Claves para un rendimiento deportivo óptimo**, Médica Panamericana, 2010

Salom Moreno, S., **READAPTACION TRAS LAS LESIONES DEPORTIVAS: UN TRATAMIENTO MULTIDISCIPLINAR BASADO EN LA EVIDENCIA**, Médica Panamericana, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Programas de exercicio físico e benestar/P02G050V01910

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Actividades de fitness/P02G050V01901

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Novas tendencias de exercicio físico en adultos maiores con patoloxías**

Materia	Novas tendencias de exercicio físico en adultos maiores con patoloxías			
Código	P02G050V01915			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Cancela Carral, José María			
Profesorado	Cancela Carral, José María Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, María Elena			
Correo-e	chemacc@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise e deseño de novas tendencias de exercicio físico para persoas maiores con patoloxías xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
El estudiante será capaz de proponer el desarrollo de diferentes programas de ejercicio físico adecuándolos a las necesidades del adulto mayor en función de la patología presente, y establecer el control de la carga dentro de la planificación del ejercicio físico.	B5 B12 B20 B26
El estudiante será capaz de aplicar los principios fisiológicos, biomecánicos, comportamentales y sociales, para justificar el efecto que provoca el programa de ejercicio físico en el adulto mayor en función de la patología existente.	B2 B19 B20
El estudiante será capaz de identificar los riesgos, que se derivan para la salud del adulto mayor, de la práctica inadecuada de ejercicio físico.	B11 B20 B26
El estudiante será capaz de seleccionar y saber utilizar el material y equipamiento deportivo adecuado para desarrollar cada programa de ejercicio físico en función de la patología presente.	B12 B19 B25
El estudiante será capaz de actuar dentro de los principios éticos necesarios para el correcto ejercicio profesional	B11 B26

Contidos

Tema	
1. Adulto maior: Aproximación conceptual	Tipos e características de adultos maiores.

2. As patoloxías do adulto maior: As súas características e consecuencias.	Patoloxías crónicas máis comúns: 1. Patoloxías neurodexenerativas (Parkinson, deterioración cognitiva, Alzheimer,...) 2. Patoloxías metabólicas (hipertensión arterial, obesidade, diabetes,...) 3. Patoloxías osteomusculares (sarcopenia, osteoporose, artrose...) 5. Patoloxías xenitourinario (incontinencia urinaria). 6. Outras patoloxías comúns: depresión, cancro, infarto, hipertensión pulmonar..
3. Instrumentos de diagnóstico e avaliación.	1. Cuestionarios 2. Test e baterias de test 3. Material específico como: Acelerómetros, pulsómetros, wiva, plataformas de equilibrio,...
4. Exercicio físico: Pautas de intervención vinculadas á patoloxía.	1. Principios do adestramento adaptado a los adultos maiores. 2. Planificación do adestramento en este colectivo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Traballo tutelado	0	50	50
Prácticas de laboratorio	27	0	27
Saídas de estudo	3	0	3
Traballo tutelado	0	45.5	45.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Esta metodoloxía será de aplicación naqueles contidos introductorios dos temas que así o requiran.
Traballo tutelado	Desenvolveranse traballos teóricos en base ás propostas definidos polo PDI da materia.
Prácticas de laboratorio	Realizaranse prácticas de laboratorio vinculados aos principais contidos da materia
Saídas de estudo	Realizarase unha saída de estudo, para analizar a posta en funcionamento dun programa de exercicio físico en adultos maiores.
Traballo tutelado	Desenvolveranse traballos prácticos en base ás propostas definidos polo PDI da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante o presente curso académico. Para a consulta do seu horario de tutorías e lugar das mesmas deberase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (webs.uvigo.es/feduc)
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante o presente curso académico. Para a consulta do seu horario de tutorías e lugar das mesmas deberase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (webs.uvigo.es/feduc)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolverase en grupos traballos tutelados en base ás directrices do profesor/é. Devanditos traballos serán defendidos en clase. Contidos teóricos	30	B2 B5 B11 B20 B25 B26
Traballo tutelado	Se desenvolverá en grupos traballos tutelados en base a las directrices del profesor/es. Dichos traballos serán defendidos en clase. Contenidos prácticos	30	B2 B5 B11 B25 B26
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas obxetivas sobre os contidos teóricos e prácticos desenvolto durante o curso	40	B5 B12 B19 B20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será imprescindible para superar a asignatura:

Alcanzar un mínimo de 5 puntos en cada unha das dúas probas de avaliación.

Presentar en tempo e forma os diferentes traballos vinculados aos diferentes temas da materia.

Presentar e defender o traballo tutorizado na aula.

O alumnado que non supere o 80% de asistencia ás clases prácticas, deberá realizar unha serie de exercicios teórico-prácticos (a coordinar coa profesora) vinculados á temática das devanditas clases.

En caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Só se gardará a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón:

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Os mesmos criterios da convocatoria de xuño, rexen no resto de convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Chodzko-Zajko, W., **ACSM's exercise for older adults**, 1, Lippincott Williams & Wilkins, 2014

Bibliografía Complementaria

Chodzko-Zajko, W. J., Proctor, D. N., Singh, M. A. F., Minson, C. T., Nigg, C. R., Salem, G. J., &am, **Exercise and Physical Activity for Older Adults**, Medicine & Science in Sports & Exercise, 2009

Sparling, P. B., Howard, B. J., Dunstan, D. W., & Owen, N., **Recommendations for physical activity in older adults**, 1, BMJ, 2015

Cancela, JM, **Juegos de motricidad para la tercera edad**, 1, Paidotribo, 2020

C.M.C. Nascimento, S. Varela, C. Ayan y J.M. Cancela, **Effects of physical exercise and basically orientations for prescription in Alzheimer's disease**, 1, Scielo, 2016

Irimia Mollinedo Cardalda, Karina Pitombeira Pereira Pedro, Adriana López Rodríguez, José María Canc, **Aplicación de un programa de ejercicio físico coordinativo a través del sistema MOTomed® en personas mayores diagnosticadas de Enfermedad de Parkinson moderado-severo. Estudio de casos.**, 1, Retos, 2021

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xerontoloxía e actividade física/P02G050V01902

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Especialización en deportes individuais II				
Materia	Especialización en deportes individuais II			
Código	P02G050V01916			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B3	C8
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	B4	C9
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	B5	C11
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva en a poboación que realiza adestramento deportivo.	B6	
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo.	B17	
	B24	
	B25	
	B26	

Contidos

Tema	
Tema I	1. A idade do comezo do adestramento Basees para o alto rendemento
Demandas condicionais da Natación competitiva.	2. Análise xenérico das diferentes vertentes do adestramento deportivo vinculado á formación de nadador/a.
	3. A entrenabilidade das capacidades físicas segundo a idade

Tema II	1. Preparación Técnica nas categorías de desenvolvemento en Natación. 2. A preparación física nas categorías de desenvolvemento en Natación. 3. A preparación Táctica nas categorías de desenvolvemento en Natación. 4. A preparación psicolóxica nas categorías de desenvolvemento en Natación. 5. A preparación Teórica nas categorías de desenvolvemento en Natación.
Componentes da preparación do nadador nas categorías de desenvolvemento.	
Tema III	1. Desenvolvemento das diferentes capacidades físicas-motoras por idades na Natación competitiva. 2. Peridiozación das diferentes capacidades condicionais nas categorías en desenvolvemento. 3. Modelos de planificación aplicados nas diferentes categorías da Natación.
Xestión do estado de forma en deportes individuais.	
Tema IV	1. Demandas condicionais básicas e específicas en Natación. 2. Métodos de adestramento da resistencia aerobia en Natación. 3. Métodos do adestramento da resistencia anaerobica láctica en Natación. 4. Métodos de adestramento da velocidade de reacción, máxima e resistencia á velocidade en Natación. 5. Adestramento asistido e resistido. 6. Métodos de adestramento de forza específica en Natación.
Metodoloxía do adestramento aplicado a Natación competitiva.	
Tema V	1. Calendario competitivo en Natación 2. Esixencias competitivas en Natación. 3. Diferentes modelos contemporáneos en Natación. 4. Periodización da distribución das capacidades condicionais nas diferentes especialidades en Natación.
Planificación e control do adestramento deportivo nos deportes individuais.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	18	0	18
Lección maxistral	22	28	50
Traballo tutelado	8	0	8
Traballo	6	42	48
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 1		24	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	O estudante poderá entregar unha memoria de prácticas se de o o caso de non poder realizar as prácticas.
Lección maxistral	Nas clases presenciais desenvolveranse os aspectos conceptuais da materia, que deberán ser complementados polo estudante con estudo autónomo
Traballo tutelado	1. Traballo individual sobre os contidos da asignatura planteados polo profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de non ser suficiente no horario de titorías
Probos	Descrición
Traballo	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de non ser suficiente no horario de titorías
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de non ser suficiente no horario de titorías

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo	Traballo teórico individual de investigación. Poderá ser realizado durante as clases teóricas, prácticas.	20	B3 B4 B17 B24 B25 B26	C8 C9 C11
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase unha proba teórico-práctica: test, resposta curta, oral e/ou resolución de supostos prácticos.	40	B3 B4 B17 B24 B25 B26	C8 C9 C11
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Traballo individual en que consiste en realizar unha planificación dun *macrociclo, unha vivencia dunha ou máis competicións de calquera categoría da *natación que estea no calendario da federación dalgunha comunidade autónoma. E exposición do mesmo.	40	B3 B4 B17 B24 B25 B26	C8 C9 C11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Requisitos básicos a cumprir para a superación da materia:

- Entregar o traballo teórico individual exposto polo profesor/para vinculados co desenvolvemento dos contidos tanto teóricos como prácticos.
- Obter unha cualificación de polo menos 5 puntos na nota global.

Traballos a realizar polos estudantes para incluír no xeneral:

1. Entregar o traballo teórico de investigación cuxo guión estará publicado na plataforma moovi.
2. Entregar o traballo individual en que consiste en realizar unha vivencia dunha ou máis competicións de calquera categoría da natación que estea no calendario da federación dalgunha comunidade autónoma, cuxo guión estará publicado na plataforma moovi.

Proporción de incidencia na cualificación dos diferentes tipos de valoración.

- Cualificación obtida pola realización do traballo teórico de investigación: 20%
- Cualificación obtida pola realización do do traballo individual en que consiste en realizar planificación dun macrociclo cunha posible vivencia nunha competición: 40%
- Cualificación obtida no exame: 40%

A entrega dos mesmos será con data (publicada en moovi) determinada polo profesor/a durante o curso. Na 2ªconvocatoria, manteranse as notas dos traballos, é dicir, os criterios de puntuación serán os mesmos que na 1ª convocatoria. Quen non realizen/presentado os traballos durante a 1ª convocatoria, NON PUNTUARÁN NESTE APARTADO.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Ramirez Farto, E., **Natação: Desenvolvemento da resistencia aerobia e anaerobia**, Sport Training, 2014
- Arellano Colomina, R, **Entrenamiento técnico de natación**, Cultivalibros, 2010
- Valdivielso, F.N; Oca Gaya, A; Rivas Feal, A, **Planificación del entrenamiento y su control**, Cultivalibros, 2010
- Cuartero, M; DEl Castllo, J.A; Torrallardona, X; Murio J., **Entrenamiento de las especialidades de Natación**, Cultivalibros, 2010
- Navarro Valdivielso, F; Oca Gaya, A., **Entrenamiento físico en Natación**, Cultivalibros, 2011
- Ramirez Farto, E., **Bases metodológicas del entrenamiento en natación: Teoría y práctica.**, Editorial Wanceulen, 2008
- Salo, D., **SprintSalo**, Sports Support Syndicate inc., 1993

Bibliografía Complementaria

- Seifert,L; Chollet D; Mujika, I., **World Book of Swimming: From Science to performance**, Nova, 2011
- Maglischo, E., **Natación: Técnica, entrenamiento y competición**, Paidotribo, 2003
- Mason, P., **Swim Better Swim faster**, Bloomsbury, 2014
- Laughlin, T., **Swimming made easy**, Total immersion, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G050V01302

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum				
Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	P02G050V01981			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, María Begoña			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://webs.uvigo.es/feduc/index.php?id=179,0,0,1,0,0			
Descrición xeral	Coa realización das prácticas académicas externas preténdense alcanzar os seguintes fins: - Contribuír para a formación integral do estudiantado complementando a súa aprendizaxe teórica e práctico. - Facilitar o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional na que o futuro profesorado haberá de operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. - Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. - Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción no mercado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura. - Favorecer a innovación e creatividade e o emprendemento.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aplicar as TIC en Educación Física	B12 B13
Utilización de bibliografía e bases de datos	B13 B14 B26

Planificación e deseño de actividades en diferentes contextos, situacións e en diferentes tipos de poboacións.	B13 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26
--	---

Contidos

Tema

Estudo e análise de a institución, programación, intervención, e avaliación do traballo desenvolvido no periodo de prácticas en empresas ou institucións, orientadas ben á docencia, á xestión, ao adestramento deportivo, á saúde, ou á recreación. Considérase como un conxunto de actividades orientadas a unha aprendizaxe baseada na acción e na experiencia e á apropiación e integración de destrezas e coñecementos. O practicum debe realizarse en servizos ou entidades desde as que se desenvolven traballos relacionados coa actividade física e o deporte en calquera dos ámbitos anteriormente relacionados e que sexan recoñecidos como centros colaboradores para a formación en prácticas mediante os correspondentes convenios. Neste sentido, existe actualmente un número importante de convenios con diferentes entidades ou institucións que desde distintos ámbitos traballan en actividade física e deporte e que garante que todos os alumnos poidan desenvolver as súas prácticas de forma adecuada.

Seguimento e control tutelado do periodo de prácticas. Estancia de prácticas

Memoria do periodo de prácticas. Planificación e temporalización das prácticas. Intervención ou simulación de intervención no centro de prácticas. Elaboración da memoria de prácticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0	5	5
Lección maxistral	0	5	5
Seminario	0	45	45
Traballo tutelado	0	100	100
Prácticum, Practicas externas e clínicas	180	0	180
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	115	115

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. O titor ou titora co seu grupo de prácticum organizarán as tarefas de prácticas.

Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias. Trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía vinculada ao prácticum
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nos centros de prácticas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a todo o alumnado nas que se explica e matiza o como se van a desenvolver as prácticas
Lección maxistral	Reunións co alumnado para facer seguimento do desenvolvemento das prácticas
Traballo tutelado	Realízase traballos solicitados tanto polo titor do centro de prácticas como polo titor académico, cando estes considérenos necesario na súa formación práctica
Seminario	Organización de reunións grupais para a mellora da formación práctica
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nos centros de prácticas, baixo a supervisión das persoas que titorizan o proceso
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Realización da memoria de prácticas, que deberá incluír un diario da experiencia. Todo o proceso será supervisado e orientado pola persoa que titoriza as prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo correspondente.	50	B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Avaliación da memoria de prácticas	50	B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A titora ou titor académico da universidade evaluará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos criterios e fontes de información sinalados.
2. A titora ou titor de o centro escolar, como indica o art. 13 de o Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá á Universidade a avaliación final.

3. Para superar a materia de o Prácticum o estudante deberá alcanzar o aprobado en cada un de os criterios de avaliación establecidos nos informes tanto do titor/a de o centro de prácticas como de o titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.
4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o/a coordinador/a de o Practicum remitiralle ao centro escolar a folla de avaliación en a que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.
5. Conforme a normativa vigente, con independencia de ser estudantes asistente como non asistente, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, en canto a a Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria de as prácticas desenvolverase segundo o establecido en o art. 14 de o Real decreto 1707/2011, de 18 de Noviembre.
2. A través de a guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendacións precisas para unha correcta elaboración de a Memoria.
3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará con a correspondente folla de avaliación.
4. As datas de entrega de a Memoria de Prácticas de cada convocatoria figuran reflectidas en o calendario académico de a Facultade, podendo consultarse en o apartado de organización académica de a web de a facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VVAA, **Memoria Verifica do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte,**

VVAA, **Documentos oficiais de prácticum do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte da FECD,**

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriulares de a Universidade de Vigo e de a Facultade de Ciencias de a Educación e de o Deporte.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P02G050V01991			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor/a titor/a, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
C3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
C17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
C18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados
C20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados
C21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado
C22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
C24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Coñecementos sobre os modos de presentación do traballo técnico-científico.	B13	C1
	B21	C4
	B23	C17
	B25	C18
	B26	C20
		C24

2. Coñecemento dos modos de inserción do Traballo Fin de Grao no ámbito profesional.	B14 B21	C1 C2 C3 C4 C17 C20 C22 C26
3. Coñecemento dos modos de escritura relacionados coa realización, exhibición e presentación dos proxectos técnicos-profesionais e a súa elaboración.	B23 B25 B26	C1 C2 C3 C4 C20 C21 C26
4. Capacidade para a procura, análise e incorporación da información necesaria para a elaboración dun proxecto técnico-profesional	B23 B25 B26	C1 C2 C17 C18 C20 C21 C22 C24 C26

Contidos

Tema

Elaboración de una planificación adecuada a la realidad técnico-profesional de alguno de los ámbitos profesionales vinculados al Grado. Elaboración e desenrolo dun TFG.

Presentación e defensa do traballo elaborado. Presentación do TFG.
Defensa do TFG.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	20	100	120
Seminario	2	15	17
Lección maxistral	2	0	2
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A tutorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Seminario	O titor poderá establecer tutorías grupais para dar as indicacións xerais para cada fase do traballo
Lección maxistral	Existirán tutorías en pequeno grupo para expoñer toda a reglamentación relativa ó TFG

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Traballos asociados ao desenvolvemento do traballo fin de grao

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Informe da titora ou titor académico sobre o seguimento do traballo do alumnado	30	B13 B14 B21 B23 B25 B26	C1 C2 C3 C4 C17 C20 C21 C24 C26
Presentación	Informe do tribunal sobre a memoria do TFG, exposición e defensa	70		

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación será a suma ponderada da calificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será o promedio aritmético das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cordón, J.A.; López, J.; Vaquero, J., **Manual de investigación bibliográfica y documental**, Piramide, 2001

Gutiérrez Dávila, Marcos, **Metodología de las Ciencias del Deporte**, Síntesis, 2005

Reglamento de Trabajo de Fin de Grao da Universidade de Vigo,

Normativa de Trabajo de Fin de Grao da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.,

Bibliografía Complementaria

Jurado Rojas, Yolanda, **Técnicas de investigación documental: manual para la elaboración de tesis, monografías, ensayos e informes académicos**, Thompson, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.